

Ühiskondlik kohus otsustas:

MÕISTA ALDO LORIUSE KÄITUMINE HUKKA

Hiljuti korraldas Roela 7-kl. kooli kirjandusring ühiskondliku kohtu, kus arutati õpilase Aldo Augusti p. Loriuse küsimust. Ta ilmus Roela kooli neljandat õppeaastat, kuid viidi direktori käskkirjaga VI klassi, sest ta ei sobinud enam väikeste ja noorte V klassi õpilaste hulka. Kuna aga Aldo sai esimese õppeveerandi lõpul 16-aastaseks, ei tulnudki ta enam kooli ja keeldus ka kaasõpilaste seltsimeheliku kohtu ette ilmumast. Ühiskondlik kohus otsustas tema käitumise ja õppimise küsimust ilma kostjata arutada.

Ühiskondlikuks süüdistajaks oli VI klassi parim õpilane Eha Tooming. Ta märkis, et kuigi Aldo oli kõigiti võimeline õppima, ei suutnud ta 3 õppeaasta kestel lõpetada V klassi kursust. VI klassi toodi Aldo tingimustel, et ta õpiks vähemalt hinnetele «3» ja käituks korrektselt. Kuid Aldo ei täitnud neid nõudeid, kollektiivile ja direktorile antud lubadusi. Kodused ülesanded olid tal tegemata, vihikud ja õppevahendid puudusid, ta solvas õpetajaid nende korraldusi täitmata jättes, tegeles tunnis kõrvaliste asjadega, puudus põhjusega tundidest ja ühiskondlikult kasulikult töölt. Ka koolist jäi ta ära sellest teatamata. Kuna Aldo käitumine võib mõjutada halvasti nõrgema loomulisi õpilasi, nõudis ühiskondlik süüdistaja, et Aldo saadetakse erirežiimiga kooli või kohustatakse teda korralikult tööle käima. Igalt nõukogude noorelt nõutakse 7-klassilist haridust, sellepärast tuleb ka Aldo loomandada see õhtukoolis või eksternina.

Esimest tunnistajat, VI klassi juhatajat õpetaja M. Ladvast palus kohtunik, VII klassi õpilane Kärt Kongi, jutustada, kuidas Aldo käitus ja õppis koolis.

Sm. Ladvase tunnistus kujunes kogu kohtu naelaks. Tunnistaja andis põhjaliku ülevaate Aldo käitumisest õpilasena juba Tammi algkoolis ja Roela koolis. Mõlemad on Aldot püüdnud kasvata küll hea ja kurjaga, seda on teinud õpetajad ja kollektiiv, kuid korduvalt on tulnud tema käitumishinnet alandada, käskkirjaga karistada, koolist kõrvaldada, kusjuures põhjusteks on huligaansus, suitsetamine, õpetajatele vastuhakkamine, lõõmine, korralduste mittetäitmine, vargus jne.

Aldo on palju lugenud ja väga taibukas poiss. Näiteks ajaloos võib ta vastata hiilgavalt. Aga õppeainetes, kus on vaja teha harjutusi ja lahendada ülesandeid, Aldo edasi ei jõua, sest need teda ei huvita ja neid ta ei õpi ega koduseid harjutusi ei täida. Pioneerina oli Aldo väga hea organisator ja initsiaator luuremängude korraldamisel, niisamuti nukuteatris nukkude tegemisel ja näidendi õppimisel.

Kohtuniku küsimusele, kas Aldo oleks võimeline lõpetama VII klassi, vastas õpetaja Ladvas, et oleks võimeline, kui hakkaks õppima ja tahaks lõpetada.

Kohtukaasistuja, V kl. õpilase Krista Kotikovi küsimusele, kas kollektiiv suudaks sundida Aldot

õppima ja korrektselt käituma, vastas õpetaja Ladvas, et VI klass, kus on poiste hulgas palju loodreid ja halvasti käituvaid õpilasi, ei ole selleks võimeline.

Kaasistuja, VII klassi õpilase Sirje Koppeli küsimusele, kas Aldo teatas kooli, kui koju jäi, vastas õpetaja eitavalt. Küsimusele, kas Aldost võib saada ühiskonnale kasulik kodanik või areneb temast parasiit, vastas õpetaja Ladvas, et tema arvates kujuneb noorukist viimane, sest Aldo ei taha pidevalt ja plaanikindlalt töötada. Ta saab Nõukogude passi seda väärimata.

Teine tunnistaja, VI klassi õpilane Milvi Lauri jutustas, et Aldo ilmus sageli tundi vihikute ja õppevahenditega, ei vabandanud, kui oli õppimata, ei esitanud puudumistõendeid ja õpetajate küsimustele vastas kangekaelse vaikimisega. Ainult mõnest tunnist võttis ta aktiivselt osa. Koolikotti Aldo alati koju kaasa ei võtnudki.

Kolmas tunnistaja Aivo Juur jutustas, et koolist koju minnes viitis Aldo teel aega ja jõudis koju hilja. Kuid endast nooremaid ta halvasti ei kohelnud. Suvel käis vahel tööle, kuid järjekindlalt mitte.

Kaitsja soovil täiendavalt väljakutsutud tunnistaja, VII klassi õpilane Elma Kautlenbach rääkis, et internaadis oli Aldo alati abivalmis, tõi poest toiduaineid ja leiba, kui ei tahtnud end pesta. Tütarlastele ta liiga ei teinud.

Kaitsja, VI klassi õpilane Toomas Moor ütles oma kaitskõnes, et Aldo tavaliselt tundi ei seganud, kui õpetajad teda ei tülitanud. Internaadis oli abivalmis, pioneerirühmas hea luraja ja aktiivne pioneer. Süüpink peaks tooma Aldo asemel tema vanemad, kes ei ole osanud head eeldustega poisist kasvata korralikku inimest. Seepärast ei tohiks Aldot süüdi mõista, vaid katsuda teda kollektiivselt kasvatada.

Kuna kostja Aldo Lorius ise kohtusse ei ilmunud, anti lõpuks sõna kooli direktorile E. Kukele kui ekspertiisile. Viimane selgitas, kui tähtis osa nõukogude ühiskonnas on seltsimeheliku ühiskondlikul kohtul. Direktor iseloomustas Aldot kui loodrit, kes viimasel ajal enam ei tahtnud ka mitte tööd teha. Suvel võis teda näha sageli järvel õngitsemas.

Kohtuotsuses mõisteti rangelt hukka pioneer Aldo Augusti p. Loriuse käitumine. Otsustati teda oma kollektiivi enam mitte vastu võtta, vaid kohustada tööle hakkama ja korraliku ning püüdliku tööga näitama, et temast saab tõeline Nõukogude kodanik. Kohustada 5 aasta jooksul lõpetama õhtukooli või eksternina 7-kl. kooli.

Kohtuotsus teha teatavaks 5 päeva jooksul ja pidevalt kontrollida Aldo tööd.

Roela 7-kl. kooli pere jälgis ühiskondlikku kohtu suure huviga. Kahjuks kaotas üritus palju oma lõvusest seetõttu, et ei suudetud kostjat mõjustada kohtusse ilmuma. Nii ei saanud kaabealusele küsimusi esitada ega talle ka enesekaitseks viimast sõna anda.

Taolisel kohtul on õpilaskollektiivis kahtlemata väga suur kasvatuslik tähtsus, sest süüdistajaks, tunnistajateks ja kohtunikeks on lapsed ise. A. KUUSEMETS

Kas Roela kooli pere tolmis Aldo Loriuse küsimuse arutamisel õigesti? Kas pedagoogiline kollektiiv ja õpilaspere tegid kõik selleks, et Aldost kasvaks korralik. Tööd armastav ja austav Nõukogude kodanik?

«Punase Tähe» toimetuse ootab lugelate, eeskätt aga teiste koolikollektiivide arvamus nende küsimuste kohta.